

Da, kadar priliko dobí,
 Kar sabo iti mu velí.
 Nekoč razjádi se krojač:
 Hudir ni prav naredil hlač.
 Takoj se hud je vnel prepír:
 Krojač proklinja in hudir.
 Ko vrag že dosti grehov vé,
 Pokaže kremplje in rogé.
 Velí krojaču: »Brž, takoj!
 Odpravi se, da greš z menojo!«
 »E, kaj si zmisliš, ti bedak?
 Pokaži, če si mi jednak!
 Če ti prej hlače narediš,
 Ko jaz, potem me pa dobiš.«
 Poprime škarje brž krojač,
 Ureže naglo dvoje hlač —

Odvije dolgo nit hudir,
 Da bo za cele hlače mir:
 Ubôde enkrat in zdrči
 Ven skozi okno šest lakti.
 Ko drugič gre ubost rogač,
 Ubol že petkrat je krojač.
 Ko vidi vrag, da je odzad,
 Pograbi ga in strese jad,
 In od kolen odseka hlač,
 Kar ga prekosal je krojač.
 Krojaču kvara je ta reč,
 In z vatlom dá mu preko pleč.
 Hudir pa s hlačami zbeži,
 Krojaču ves denar pusti.
 Krojač spet šiva sam sedaj,
 Ker pomagača ni nazaj.

(Dalje.)



Pokrceljeva ura.

(Slika. — Spisal Slavoljub Dobrávec.)



Pokrceljeva hiša je bila vedno med najimovitejšimi v naši vasi. Stari Pokrcelj je imel dva sina. Starejšega so klicali Gregorja, mlajšemu je bilo ime Janez. Ko sta dorasla, pomagala sta očetu, namestovala sta pri hiši dva tuja delavca. Zato se je pa tudi očetu irhasti pas s srebrnim denarjem, katerega je hranil v skritem predalu svoje skrinje, vsako jesen bolj nategnil. Vendar skop ni bil. Z imovino je pa mislil tako: Gregor ostane doma, Janeza pa kam priženim. Toliko mu odštejem v denarju, da lahko tudi sam kupi srednje posestvo. Če bodeta pametna, ne bode jima krivice.

Na prostornem kraju sredi vasi je stala Pokrceljeva hiša. Velikokrat smo se lovili otročaji po prostornem dvorišču, še večkrat nas je povabil gospodar na sadni vrt, kjer smo si natlačili želodce, nedra in žepe z rmenimi hru-

škami, okusnimi češpljami, sladkim grozdem in drugo jesensko naslado. Tedaj se tudi nismo toliko zanimali za očrnelo uro v prostorni, a nizki sobi Pokrceljeve hiše. Pred dvajsetimi in še več leti niso še imeli v naši vasi hišne ure pod vsako streho. Pokrcelj je bil naš sosed, in njegova ura »je kazala« minljivost časa nam in vsem sosedom »našega konca«. Zato nam je bila Pokrceljeva ura pravo čudo.

Na vrhu okajenega kazalnika je visela »muha« in neprenehoma migala svoj tik-tak. Številke ni bilo nič poznati. Domači so bili pač vajeni ure in poznali so i brez njih. Mi otroci tedaj tudi nismo verjeli, da ura res kaže, ker je imela le jeden, in sicer prav velik kazalec, kateri se je pa pomikal nam nedoumno počasi. Največje veselje in smeh je nastal pa tedaj, ko je bila, — žal, vsako uro le jedenkrat. Tudi drugih sosedov otroci so pripovedovali o uri

čudne reči: vsak večer, ko gredó spat, stopi ded na trinogi stolec ter poteza za vrvice, ki visé iz ure doli v lesen oboj. Skoro od tal privleče tedaj na vrvicah železne kline. Zato smo šli večkrat gledat skozi luknjico pod lesenim obojem, ali niso že tam oni kosi železa. Ko nismo ničesar ugledali, jeli smo jo zopet opazovati. In zdelo se nam je, da mora biti tudi tukaj prav takšen »nekdo«, da goni »muho« sem in tje, kakor jih je več v cerkvenih orgljah, da ob nedeljah med sv. mašo tako lepo pojó. Skoro bi bili celó mislili, da je ura živa. Le to se ni vjemalo, da je sosedov Tonček pravil nekega dné, kako ded deva uro za vsako veliko noč kuhat v lug, kakor mati perilo.

Pokrceljev ded nas je večkrat dobil tako poleg ure, ko smo se prepirali, ko je vsak svojo trdil, naposled tudi vsak za-se mislil, da mora le njega veljati. Saj je tudi med odraslimi tako. Ded pa nas je vselej svaril: »Otroci, le k uri ne, le k uri ne!« Nekega dne je tudi rekel, da se hišna ura sama ustavi le tedaj, ko je mrlič v hiši, bajé v znamenje žalosti in pa zato, ker je jednemu življenju nehala meriti čas na zemlji. Zdelo se mi je, da je starec tedaj otrl solzo. Ura ga je spominjala nekega žalostnega dogodka, dogodka o izgubljenem sinu.

Bilo pa je neki tako.

Tisto zimo potem, ko smo otepli Lahe pri Kustoci (Custozza), bil je precej dolg pust. To je bil tudi vzrok, da se je marsikdo zmislil ženiti, dasi sicer ni bil med prvimi za ta posel. Čas treba porabiti tako, kakor je odločen, mislil si je stari Pokrcelj, prišedši od sv. maše. Na poti sta se dobila s starim Kotnikom. Oba sta tožila, da ja zebe, da sta že stara, in slednjič tudi, da bode dobro odložiti gospodarski jarem. Za to so

boljše mlajše moči. Moža sta drug drugega napeljavala, da ne bi izgubila tako srečno izbrane nitke srečnega pogovora. Kotnik, najbogatejši mož v sosednji vasi, nima več sina naslednika, Bog ga je pozval k obračunu kar iz vojaške suknje preteklo poletje pri Kustoci na Laškem. Obe hčeri pa, Meta in Zalka, sta sedaj za možitev v najlepši dobi. Zalko je namenil obdržati doma, Meto bi pa omožil kam, ako bi se pokazala ugodna prilika. Tudi Pokrcelj je že mislil, da Kotnikove ne bodo praznih rok; danes se mu je pa sreča zasmejala kar na obraz. Kotnik bi ne bil nasproten, ko bi v znamenje sorodstva in prijateljstva med obema rodbinama naredili kar ménjo.

Dolgo sta govorila, vendar ne preodkrito. Le toliko in tako sta si razodela misli, da sta bila zadovoljna. Drugi dan je bil pa v sosednji vasi semenj. Naša znanca sta se zopet srečala, in Kotnik je povabil prijatelja na dom. Tudi Janez je moral z očetom. Gregor je ostal doma.

Na Kotnikovem dvorišču sta se popoldne pogovarjala hlapca, da morajo danes biti »zgoraj« velike reči, ker nosi gospodar »iz peska« steklenice pred goste. Res se je Pokrcelju izpolnila srčna želja, da priženi sina h Kotniku. Prihodnjo nedeljo bode že prvi »oklic«, in vse se bode čudom čudilo, da je tako naglo.

Že pozno sta prišla oče in sin oni večer domov. Oče je bil skoro bolj vesel ko Janez. Dasi ta ni štel mnogo več nego dvajset in sedem godov, vendar je vedel, kakšen križ je s takim posestvom, kakor je Kotnikovo. Gledé na nevesto je bil pač zadovoljen. Veselilo ga je, da oče tako želi. Še z nobeno ni bil Janez v besedah; včasih je res mislil, katera je boljša in lepša, izbral

pa ni bil še nobene. To je v takih razmerah tudi važna in veliko vredna lastnost. Sicer pa Janezov značaj ni kazal toliko odločnosti, da bi si bil upal protiviti se očetu. Njegov brat je bil povsem drugačen. Razlika ta se je kazala v njih vnanjosti. Janez je bolj rmenih las in zagorele polti, Gregor pa je imel kostanjevo brado, in na licu se mu je lepo strinjala bela polt z rdečico. Značaj se je Gregorju obrnil bolj po očetu, posebno resnobo in jekleno doslednost je podedoval po njem.

Z nekoliko težko glavo je hodil drugi dan oče okoli delavcev. Še le popoldne — tako se mu je zdelo — bil je zopet na pravi poti. Hitel je tedaj Gregorju praviti, kako in kaj so ukrenili. Ker je pa oče le preveč hvalil, kako vzorni dekletiči sta Kotnikovi, zazdelo se je Gregorju kmalu, kaj oče namerja ž njim.

Oba sta se bala na dan s svojimi mislimi, in nastal je molk. Stari je takoj uganil, da sinu Meta ni všeč. Čudil se je, ker ni napačno dekle, in marsikdo celo trdi, da je lepa.

Pokrcelj namreč ni vedel, da napaja Gregor zjutraj in zvečer živino na studentu prav tisti čas, ko prihaja vode zajemat brdka sosedova Lenčka. Snažno in pridno dekle prav nič več ne premišlja o tem, da bi mogla biti s kom drugim srečna, kakor z Gregorjem. Stari Pokrcelj seveda bi se branil revne neveste pod streho, a Gregor je Lenčki obljubil, da pojde rajši iz očetove hiše, kakor da bi vzel drugo. Oni večer po razgovoru z očetom sta se zopet menila o tej stvari. Bila sta oba žalostna. Vendar sta si zatrdila iz nova, da ja le smrt more ločiti.

Zgodilo pa se je drugače. (Dalje.)



Vaška pravda.

(Resnična povest. — Spisal *Podgoričan*.)

VI.



Kakor so bili Žabarji glasni, tako so bili Podgoričani tihi ljudje in delali so vsako reč bolj skrivaj, da se ni takoj povsod razvedelo. Takrat je živel v Podgorici razumen mož, katerega so spoštovali sosedje, in katerega se še dandanes marsikdo spominja s hvaležnostjo. Ta mož, Jože mu je bilo ime, reče svojim vaščanom:

»Pojdite trije možje v Ljubljano, pogledajte v deželno zemljiško knjigo, komu so merjene Ratike, in posvetujte se s

kakšnim modrim odvetnikom zaradi te stvari. Tako bomo Žabarje in Videmce prehiteli. Klin se mora izbijati s klinom.«

Podgoričani, ki so bili še pohlevne duše, poslušali so Jožeta in izbrali si njega in še dva druga moža in jih poslali v Ljubljano. Z lepo besedo in dobrim vedenjem so si pridobili naklonjenost ljubljanskih gospodov. V veliki deželni mapi so našli Ratike, in tam se je pokazalo, da so bile nekdanj, pred dolgim časom odmerjene Podgoričanom.